Uuden varajäsenen valitseminen keskusvaalilautakuntaan

Kaupunginhallitus 09.11.2026 § 174
52/00.00.01.00/2026

Valmistelija Hallintojohtaja Liisa Salo 3.11.2026

Vaalilain (714/1998) 13 §:n mukaan valtuuston on asetettava kuntaan toimikaudekseen kunnan keskusvaalilautakunta. Kunnan keskusvaalilautakuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään viisi. Varajäsenet on asetettava siihen järjestykseen, jossa he tulevat jäsenten sijaan. Sekä jäsenten että varajäsenten tulee mahdollisuuksien mukaan edustaa kunnassa edellisissä kuntavaaleissa 2025 ehdokkaita asettaneita äänestäjäryhmiä. Jäsen tai varajäsen, joka keskusvaalilautakunnalle toimitetun ehdokashakemuksen mukaan on asetettu puolueen tai valitsijayhdistyksen ehdokkaaksi, ei voi osallistua keskusvaalilautakunnan työskentelyyn kyseisissä vaaleissa.

Valtuusto on 2.6.2025 § 57 valinnut keskusvaalilautakuntaan jäsenet. Heistä 5. varajäsenenä ollut Erkki Peltola on kuollut. Valtuuston pöytäkirjan ote valinnoista on oheismateriaalina.

Kuntalain 79 §:n mukaan kesken toimikautta avoimeksi tulleeseen luottamustoimeen on valittava jäljellä olevaksi toimikaudeksi uusi luottamushenkilö.

Yleisestä vaalikelpoisuudesta kunnan luottamustoimiin säädetään kuntalain 71 §:ssä. Vaalikelpoinen kunnan luottamustoimeen on henkilö:
1. jonka kotikunta kyseinen kunta on;
2. jolla on jossakin kunnassa äänioikeus kuntavaaleissa sinä vuonna, jona valtuutetut valitaan tai vaali muuhun luottamustoimeen toimitetaan; ja
3. jota ei ole julistettu vajaavaltaiseksi.

Yleistä vaalikelpoisuutta ei ole sidottu Suomen kansalaisuuteen. Myös ulkomaalainen, jolla on äänioikeus kuntavaaleissa, voidaan valita kotikuntansa luottamustoimeen.

Jotta keskusvaalilautakunnan jäsenet mahdollisuuksien mukaan edustavat kuntavaaleissa esiintyneitä äänestäjäryhmiä, on kustakin äänestäjäryhmästä valittava yksi edustaja, kunnes viisi vaaleissa esiintynyttä äänestäjäryhmää on saatu edustuksensa.

Vaikka säännös ei sitä edellytä, käytännössä on useimmiten valittu viisi eniten ääniä kuntavaaleissa saanutta äänestäjäryhmää. Niin kauan kuin yksikin huomioonotettava äänestäjäryhmä on vailla edustusta, ei keskusvaalilautakuntaan saa valita muusta ryhmästä kahta edustajaa.

Tasa-arvolain 4 a §:n mukaan kunnallisessa toimielimissä lukuun ottamatta valtuustoa tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 %, jollei erityisistä syistä muuta johdu. Kiintiön on toteuduttava sekä varsinaisten että varajäsenten osalta. Viiden jäsenen toimielimessä kiintiö tarkoittaa kahta jäsentä.

Keskusvaalilautakunnan jäljelle jäävistä varajäsenistä on kaksi miestä ja kaksi naista, joten uudeksi jäseneksi voidaan valita joko mies tai nainen.

Kuntalain 70 §:n mukaan luottamustoimeen voidaan valita vain henkilö, joka on suostunut ottamaan toimen vastaan.

Keskusvaalilautakunta suorittaa kuntavaalien ohella, EU-, eduskunta-, alue- ja presidentinvaaleista johtuvat tehtävät.

Esittelijä Kaupunginjohtaja Vesa Rantala

Päätösehdotus Kaupunginhallitus esittää valtuustolle, että valtuusto nimeää keskusvaalilautakuntaan 5. varasijalle uuden varajäsenen edesmenneen Erkki Peltolan tilalle.

Päätös Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti kaupunginjohtajan ehdotuksen.

Lisätietoja Hallintojohtaja Liisa Salo, puh. 050 330 5286, etunimi.sukunimi@kauhava.fi

---